

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІКИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з науково-методичної та
навчальної роботи

 О. Б. Жильцов
20/14 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДЕЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦЯ

Спеціальність 8.18010021 Педагогіка вищої школи

Галузь знань 1801 Специфічні категорії

Гуманітарний інститут

2014-2015

*Генеральний директор
методичного центру
О. Б.*

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ
УКРАЇНИ**

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Кафедра теорії та історії педагогіки

«ПОГОДЖЕНО»

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Проректор
з науково-методичної та навчальної роботи
_____ О.Б. Жильцов
«__» _____ 2011 р.

Вченою радою Гуманітарного інституту,
протокол № ____ від «__» _____ 2011 р.
Секретар вченої ради _____ Н.С. Чернігівська

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

**МОДЕЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ
ФАХІВЦЯ**

Галузь знань *1801 Специфічні категорії*

спеціальність *8.18010021 Педагогіка вищої школи*

(освітньо-кваліфікаційний рівень "*магістр*")

УХВАЛЕНО

на засіданні кафедри теорії та історії педагогіки,
протокол № 1 від «30» серпня 2011 р.
завідувач кафедри _____ В.І. Бобрицька

Київ 2011

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ
УКРАЇНИ**

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Кафедра теорії та історії педагогіки

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

МОДЕЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦЯ

Галузь знань *1801 Специфічні категорії*

спеціальність *8.18010021 Педагогіка вищої школи*

(освітньо-кваліфікаційний рівень *"магістр"*)

за вимогами кредитно-модульної системи

Київ 2011

УДК 378.134
ББК 74.584

Моделювання діяльності фахівця. Програма навчальної дисципліни. – К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2011. – 29 с.

Укладач: *Терентьєва Наталія Олександрівна*, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Гуманітарного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка.

Рецензенти:

Кузьменко Василь Васильович – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і психології Південноукраїнського регіонального інституту післядипломної освіти педагогічних кадрів

Гнезділова Кіра Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки вищої школи і освітнього менеджменту Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького

ББК 74.584

© Київський університет
імені Бориса Грінченка, 2011 р.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	5
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни	8
II. Тематичний план навчальної дисципліни	9
III. Програма	
<i>Змістовий модуль I. Моделювання професійної діяльності фахівця.</i>	10
<i>Змістовий модуль II. Моделювання соціальної діяльності фахівця</i>	11
IV. Навчально-методична карта навчальної дисципліни	12
V. Плани семінарських занять	13
VI. Завдання для самостійної роботи	17
Карта самостійної роботи магістранта	18
VII. Індивідуальна навчально-дослідна робота (навчальний проект)	19
VIII. Система поточного та підсумкового контролю	20
IX. Методи навчання	22
X. Методичне забезпечення курсу	22
XI. Питання до самоконтролю	23
XIII. Рекомендована література	
Основна	25
Додаткова	28

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Моделювання діяльності фахівця» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою теорії та історії педагогіки на основі освітньо-професійної програми підготовки магістрів відповідно до навчального плану спеціальності 8.000005 Педагогіка вищої школи денної форми навчання.

Програму розроблено відповідно до наказу МОН України № 1067 від 09.11.2010 «Про введення в дію переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційними рівнями спеціаліста і магістра, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. №787».

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати магістрант відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Моделювання діяльності фахівця», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

«Моделювання діяльності фахівця» є складовою частиною блоку дисциплін за вибором студента. Її вивчення передбачає розв'язання низки **завдань професійної та практичної підготовки фахівців вищої кваліфікації**, зокрема: визначати, аналізувати та створювати моделі професійної та соціальної діяльності викладачів вищої школи.

Мета курсу – розкриття суті таких понять як «моделювання», «модель», «професійна діяльність» та «соціальна діяльність» фахівця. Цей курс допоможе магістрантам пізнати особливості застосування моделювання як у навчальному процесі вищого навчального закладу, так й у процесі проведення наукових досліджень педагогічних явищ..

Завдання курсу:

- формування системи теоретичних знань та практичних умінь, необхідних для виконання функціональних обов'язків викладача вищої школи;
- формування системи теоретичних знань та практичних умінь, необхідних для побудови навчального процесу з урахуванням специфіки професійної діяльності майбутніх фахівців;
- формування системи теоретичних знань та практичних умінь, необхідних для використання моделювання у навчально-виховному процесі вищого навчального закладу;
- формування системи теоретичних знань та практичних умінь для побудови моделі професійної та соціальної діяльності фахівця, а також моделі особистості фахівця;
- формування системи теоретичних знань та практичних умінь, необхідних для аналізу професійно важливих та особистісних якостей майбутнього фахівця;
- формування основ педагогічного мислення, здатності осмислювати і аналізувати педагогічну дійсність;
- формування готовності до педагогічної праці на гностичному, комунікативному, операційному рівнях;
- формування відповідального, творчого ставлення до педагогічної діяльності.

У процесі вивчення курсу важливо зосередити увагу на **засвоєнні знань** із таких питань: загальна схема побудови моделі діяльності фахівця, особливості діяльності

фахівця, її структурні елементи, основні терміни з навчальної дисципліни, зокрема «спеціальність», «спеціалізація», «професійна компетентність», «компетенції професійного розвитку», «соціальна діяльність фахівця», «освітньо-кваліфікаційна характеристика фахівця» тощо.

Підвищенню ефективності семінарських занять сприятиме передбачене програмою виконання навчально-дослідних завдань, зокрема творчих (проектних) досліджень з питань моделювання діяльності фахівця та альтернативних завдань.

Під час семінарських занять, індивідуальної навчально-дослідної та самостійної роботи студенти **набувають умінь та навички:**

1. у складі групи фахівців сфери праці, науковців, методистів та викладачів ВНЗ на підставі моделі професійної діяльності випускника ВНЗ за відповідними методиками: провадити класифікацію виробничих функцій та узагальнених задач діяльності;

2. визначати структури професійної діяльності; робити аналіз професійної діяльності фахівця розробляти систему умінь вирішувати узагальнені задачі діяльності;

3. проводити класифікацію умінь;

4. використовувати моделювання як метод наукового пізнання, так й як метод педагогічного дослідження, застосовувати моделі та моделювання у навчальному процесі вищого навчального закладу;

5. створювати модель професійної та соціальної діяльності фахівця;

6. визначити структури соціальної діяльності;

7. розробляти систему умінь здійснювати соціальну діяльність; проводити класифікацію умінь.

8. використовуючи модель випускника, відповідні нормативні документи щодо структури та методики створення у складі групи фахівців сфери праці, науковців, методистів та викладачів ВНЗ оформляти нормативну та варіативну частини ОКХ випускника у вигляді проекту нормативного документа системи освіти та праці (проекту галузевого стандарту та стандарту ВНЗ відповідно);

9. використовуючи вимоги до фахівця, що надані в ОКХ у складі групи науковців, методистів та викладачів ВНЗ за відповідними методиками: визначати цілі освітньої та професійної підготовки випускника ВНЗ певних напрямку підготовки або спеціальності та освітньо-кваліфікаційного рівня; визначати цілі освітньої та професійної підготовки випускника ВНЗ з певної спеціалізації спеціальності; формувати упорядковану систему цілей підготовки.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 108 год., із них 18 год. – лекції, 18 год. – семінарські заняття, 6 год. – індивідуальна робота, 60 год. – самостійна робота, 6 год. – модульний контроль.

Вивчення магістрантами навчальної дисципліни «Моделювання діяльності фахівця» завершується складанням заліку.

Міждисциплінарні зв'язки. Перелік дисциплін із зазначенням розділів (тем), засвоєння яких студентам необхідно для вивчення навчальної дисципліни

Ефективне опанування студентами системою необхідних педагогічних знань і умінь неможливо без залучення до процесу навчання теоретичних знань та досвіду, набутих під час вивчення інших навчальних дисциплін, в першу чергу таких як психологія, філософія, соціологія, математика, педагогіка вищої школи.

ТЕМА	Дисципліна, знання якої необхідні студентам при вивченні курсу	Розділи і теми
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. МОДЕЛЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦЯ		
Роль моделювання в пізнавальній і практичній діяльності викладача вищої школи	філософія математика	Моделювання як метод наукового пізнання. Теорія подібності та аналогії. Теорія множин.
Проблеми моделювання навчального процесу	педагогіка (дидактика)	Освітні системи. Організація навчально-виховного процесу. Методи навчання. Засоби навчання.
Професійна діяльність фахівця	педагогіка психологія акмеологія педагогіка вищої школи	Педагогіка професійної діяльності. Психологія професійної діяльності. Структура діяльності. Потреби. Мотиви та мотивація. Розвиток професіонала як суб'єкта діяльності Особливості роботи викладача вищої школи
Моделювання професійної діяльності фахівця	педагогіка психологія педагогіка вищої школи	Процес формування знань, умінь та навичок. Мотивація професійного розвитку. Мотивація успіху. Професійна компетентність викладача вищої школи
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. МОДЕЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦЯ. ЗМІСТ ОСВІТИ ФАХІВЦЯ		
Соціальна діяльність фахівця: суть, основні поняття	соціальна психологія педагогіка (теорія виховання)	Соціальна діяльність. Колектив. Взаємовідносини у трудовому колективі. Методи та прийоми виховання. Самовиховання.
Зміст освіти фахівця	педагогіка, педагогіка вищої школи	Освіта як категорія педагогіки. Зміст освіти у вищій школі. Особливості побудови освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: процес моделювання та проектування професійної та соціальної діяльності майбутнього фахівця.

Дисципліна	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>3 кредити</i> Змістові модулі: <i>2 модулі</i> Загальний обсяг дисципліни (години): <i>108 годин</i> Тижневих годин: <i>2 (4) години</i>	Галузь знань <i>1801 Специфічні категорії</i> Шифр та назва спеціальності: <i>8.18010021 Педагогіка вищої освіти</i> Освітньо-кваліфікаційний рівень <i>магістр</i>	Нормативна Рік підготовки: <i>1.</i> Семестр: <i>1.</i> Аудиторні заняття: <i>42 годин, з них:</i> Лекції (теоретична підготовка): <i>18 годин</i> Семінарські заняття: <i>18 годин</i> Індивідуальна робота: <i>6 годин</i> Самостійна робота: <i>60 годин</i> Модульний контроль: <i>6 годин</i> Вид контролю: <i>ПМК (залік)</i>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Разом	Аудиторні	Лекції	Семінарські заняття	Індивідуальна робота	Модульний контроль	Самостійна робота
Змістовий модуль I. МОДЕЛЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦЯ								
1.	Роль моделювання в пізнавальній і практичній діяльності викладача вищої школи	15	5	2	2	1		10
2.	Проблеми моделювання навчального процесу	17	5	2	2	1	2	10
3.	Особливості професійної діяльності фахівця (викладача вищого навчального закладу)	17	7	4	2	1		10
4.	Моделювання професійної діяльності фахівця	21	9	4	4	1	2	10
Разом		70	26	12	10	4	4	40
Змістовий модуль II. МОДЕЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦЯ. ЗМІСТ ОСВІТИ ФАХІВЦЯ								
5.	Соціальна діяльність фахівця: суть, основні поняття	17	7	2	4	1		10
6.	Зміст освіти фахівця	21	9	4	4	1	2	10
Разом		38	16	6	8	2	2	20
ПМК – залік								
Разом за навчальним планом		108	42	18	18	6	6	60

III. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

МОДЕЛЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦЯ

Тема 1. Вступ. Роль моделювання в пізнавальній і практичній діяльності викладача вищої школи (2 год.)

Різноманітність підходів до визначення понять «модель» та «моделювання». Значення моделювання як способу пізнання. Класифікація моделей. Види моделювання у науково-педагогічній літературі. Моделювання як метод наукового дослідження. Моделювання та експеримент. Моделювання і проектування: спільне та відмінне.

Основні поняття теми: модель, моделювання, експеримент, проектування.

Семінар 1. Моделювання: шляхи використання у практичній діяльності викладача вищої школи (2 год.).

Тема 2. Проблеми моделювання навчального процесу (2 год.)

Моделювання освітніх систем. «М'які» та «жорсткі» моделі. Використання моделювання в навчальному процесі. Моделювання навчального процесу. Використання моделювання у навчальному процесі вищого навчального закладу

Основні поняття теми: освітні системи, моделювання, моделі, навчальний процес, вищий навчальний заклад.

Семінар 2. Моделювання навчального процесу у вищому навчальному закладі (2 год.).

Тема 3. Особливості професійної діяльності фахівця (викладача вищої школи) (4 год.)

Структура професійної діяльності. Класифікація структурних елементів професійної діяльності: різноманітність підходів. Поняття спеціалізації та її роль у професійній діяльності фахівця. Особливості діяльності викладача вищого навчального закладу.

Основні поняття теми: професійна діяльність, спеціальність, спеціалізація, викладач вищого навчального закладу, професійне самовизначення, професійний відбір, професійний підбір.

Семінар 3. Особливості структурування професійної діяльності фахівця (2 год.).

Тема 4. Моделювання професійної діяльності фахівця (4 год.)

Модель майбутнього фахівця. Загальна схема побудови моделі фахівця. Формування системи професійних знань, умінь та навичок. Професійні здібності. Особистісні якості фахівця. Професійно важливі якості фахівця. Різноманітність підходів до визначення поняття «професіоналізм» та «професійна компетентність». Основні етапи формування професіоналізму. Професійні компетенції майбутнього фахівця. Аналіз професійної діяльності фахівця.

Основні поняття теми: модель фахівця, професійно важливі якості фахівця, професіоналізм, професійна компетентність, професійні здібності фахівця, професійні компетенції фахівця.

Семінар 4. Модель фахівця: модель професійної діяльності та модель підготовки фахівця. Структура професійної діяльності викладача вищої школи (4 год.).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II МОДЕЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦЯ. ЗМІСТ ОСВІТИ ФАХІВЦЯ

Тема 5. Соціальна діяльність фахівця: суть, основні поняття (2 год.)

Аналіз соціальної діяльності фахівця. Моделювання соціальної діяльності (модель особистості). Структурування діяльності фахівця. Формування системи соціально-гуманітарних умінь. Класифікація умінь соціальної діяльності. Моделювання виховного аспекту діяльності фахівця. Моделювання ситуацій у професійній діяльності.

Основні поняття теми: соціальна діяльність, модель особистості, соціально-гуманітарні уміння, соціальна діяльність, виховний аспект діяльності фахівця.

Семінар 5. Соціальна діяльність фахівця. Модель особистості фахівця (2 год.).

Семінар 6. Умови ефективного виконання професійної діяльності. Професійна взаємодія та професійне спілкування (2 год.).

Тема 6. Зміст освіти фахівця (4 год.)

Зміст освіти фахівця. Нормативні документи. Закон "Про вищу освіту". Взаємозв'язок освітньо-кваліфікаційних та освітніх рівнів. Система стандартів вищої освіти. Державний стандарт, галузевий стандарт та стандарт вищого навчального закладу. Вимоги до стандартів. Функції стандартів. Складові стандартів. Кваліфікація (професійна та академічна). Порівняльний аналіз кваліфікацій в Україні та за кордоном. Освітньо-кваліфікаційна характеристика фахівця. Алгоритм складання освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця.

Основні поняття теми: освітні рівні, освітньо-кваліфікаційні рівні, стандарти вищої освіти, державний стандарт, галузевий стандарт, стандарт ВНЗ, кваліфікація, ОКХ (освітньо-кваліфікаційна характеристика).

Семінар 7. Зміст освіти фахівця (2 год.).

Семінар 8. Освітньо-кваліфікаційна характеристика як модель професійної діяльності фахівця (2 год.).

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Моделювання діяльності фахівця»

Разом: 108 год., лекції – 18 год., семінарські заняття – 18 год., індивідуальна робота – 6 год., самостійна робота – 60 год., модульний контроль – 6 год., ПМК (залік)

Тиждень								
Модулі	Змістовий модуль I				Змістовий модуль II			
Назва модуля	Моделювання професійної діяльності фахівця				Моделювання соціальної діяльності фахівця. Зміст освіти			
Кількість балів за модуль	161 бал				122 бали			
Лекції	2 год. (1 бал)	2 год. (1 бал)	4 год. (2 бали)	4 год. (2 бал)	2 год. (1 бал)		4 год. (2 бали)	
Семінарські заняття	2 год. (11 балів)	2 год. (11 балів)	2 год. (11 балів)	4 год. (22 балів)	2 год. (11 балів)	2 год. (11 балів)	2 год. (11 балів)	2 год. (11 балів)
Дати								
Теми Лекцій	Вступ. Роль моделювання в пізнавальній і практичній діяльності викладача вищої школи	Проблеми моделювання навчального процесу	Особливості професійної діяльності фахівця (викладача ВНЗ)	Моделювання професійної діяльності фахівця	Соціальна діяльність фахівця: суть, основні поняття		Зміст освіти фахівця	
Дати								
Теми семінарських занять	Моделювання: шляхи використання у практичній діяльності викладача вищої школи	Моделювання навчального процесу у вищому навчальному закладі	Особливості структурування професійної діяльності фахівця	Модель фахівця: професійної діяльності та підготовки. Структура професійної діяльності викладача ВНЗ	Соціальна діяльність фахівця. Модель особистості фахівця	Умови ефективного виконання професійної діяльності. Професійна взаємодія та професійне спілкування	Зміст освіти фахівця	Освітньо-кваліфікаційна характеристика як модель професійної діяльності фахівця
Самостійна робота	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів
ІНДЗ	30 балів				30 балів			
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів) Модульна контрольна робота 2 (25 балів)				Модульна контрольна робота 3 (25 балів)			
Підсумковий контроль	ПМК (залік)							

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль I. МОДЕЛЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦЯ

Семінар 1.

Тема: Моделювання: шляхи використання у практичній діяльності викладача вищої школи (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Модель та моделювання: різноманітність підходів до визначення та класифікацій.
2. Моделювання як метод пізнання.
3. Використання моделювання для дослідження навчального процесу викладачами закладів вищої освіти. Моделювання та експеримент.
4. Особливості застосування моделювання: умови та вимоги.
5. Проектування та моделювання у практичній діяльності викладача вищої школи..

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Захист навчального проекту.

IV. Навчальна дискусія.

Семінар 2.

Тема: Моделювання навчального процесу у вищому навчальному закладі (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. . Характеристика основних освітніх моделей.
2. Приклади «м'яких» та «жорстких» освітніх моделей. Синергетичний підхід щодо побудови «м'яких» освітніх моделей.
3. Особливості використання моделювання у навчальному процесі закладів вищої освіти. Моделі як засіб та як дія у навчальному процесі.
4. Основні аспекти використання моделювання у навчальному процесі.
5. Вимоги щодо моделювання навчального процесу у вищому навчальному закладі.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Захист навчального проекту.

IV. Навчальна дискусія.

Семінар 3.

Тема: Особливості структурування професійної діяльності фахівця (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Структура професійної діяльності: різноманітність підходів.
2. Професійний відбір, підбір. Індивідуально-психологічні особливості фахівця. Вимоги професії до людини.

3. Професійне самовизначення людини в діяльності.
4. Класифікація професійної діяльності. Рівні професійної діяльності, їх характеристика.
5. Основні етапи професійного становлення фахівця.
6. Компетентнісний підхід до побудови моделі майбутнього фахівця. Система компетенцій майбутнього фахівця. Професійні компетенції майбутнього фахівця.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Захист навчального проекту.

IV. Навчальна дискусія.

Семинар 4.

Тема: Модель фахівця: модель професійної діяльності та модель підготовки фахівця. Структура професійної діяльності викладача вищої школи (4 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Різноманітні підходи до визначення суті поняття «модель фахівця». Особливості побудови моделі майбутнього фахівця. Загальна схема побудови моделі фахівця.
2. Формування системи професійних знань, умінь та навичок.
3. Професійні здібності. Особистісні якості фахівця. Професійно важливі якості фахівця.
4. Професіоналізм та професійна компетентність фахівця. Основні етапи формування професіоналізму.
5. Професійні компетенції професійного розвитку фахівця.
6. Функціональний, структурний, процесуальний, задачний та ін. підходи до аналізу професійної діяльності фахівця. Особливості системного підходу до аналізу професійної діяльності фахівця.
7. Особливості професійної діяльності викладача вищої школи.
8. Професійна компетентність викладача вищої школи: професійні знання та вміння.
9. Професійно важливі та особистісні якості викладача вищої школи.
10. Професійне становлення викладача вищої школи: адаптація, індивідуальний стиль професійної діяльності.
11. Професійні кризи („професійне вигорання“) та деформації у професійній діяльності викладача вищої школи.
12. Формування продуктивної Я-концепції викладача вищої школи.
13. Культура викладача вищої школи як критерій та рівень його розвитку. Процес професійної взаємодії викладача та студентів. Професійна етика викладача вищої школи.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Захист навчального проекту.

IV. Навчальна дискусія.

Модульний контроль

Змістовий модуль II МОДЕЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦЯ. ЗМІСТ ОСВІТИ ФАХІВЦЯ

Семінар 5.

Тема: Соціальна діяльність фахівця. Модель особистості фахівця (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Суть соціальної діяльності фахівця, її характеристика.
2. Структура особистості фахівця. Особистісний потенціал фахівця.
3. Професійні здібності фахівця, професійно-важливі та особистісні якості фахівця, їх місце в структурі особистості фахівця.
4. Формування особистісно-професійних якостей в процесі професійної підготовки у закладах вищої освіти.
5. Моніторинг професійного розвитку особистості.
6. Формування системи соціально-гуманітарних умінь
7. Система особистісно-професійного самовдосконалення.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Захист навчального проекту.

IV. Навчальна дискусія.

Семінар 6.

Тема: Умови ефективного виконання професійної діяльності. Професійна взаємодія та професійне спілкування (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Соціальні позиції та ролі фахівців в процесі виконання професійної діяльності.
2. Спілкування як необхідна умова для професійної взаємодії. Рівні спілкування у професійній взаємодії, їх характеристика. Основні способи спільної діяльності професійної взаємодії.
3. Організація професійної взаємодії на гуманістичній основі та її основних принципах. Ділова та міжособистісна взаємодія у професійній діяльності.
4. Трудовий колектив як соціальне середовище. Вплив психологічного клімату на ефективність виконання професійної діяльності.
5. Моделювання виробничих (педагогічних) ситуацій в процесі викладання навчальних дисциплін у закладах освіти. Ділові, імітаційні та рольові ігри в процесі підготовки майбутнього фахівця. Використання кейс-стаді та портфоліо у навчальному процесі закладу вищої освіти.
6. Моделювання виховного аспекту діяльності фахівця.
7. Мотивація, активність та успіх у професійній діяльності.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Захист навчального проекту.

IV. Навчальна дискусія.

Семінар 7.

Тема: Зміст освіти фахівця (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Зміст освіти фахівця. Нормативні документи.
2. Система стандартів вищої освіти. Вимоги до стандартів. Функції стандартів. Складові стандартів.
3. Професійна та академічна кваліфікація фахівця.
4. Порівняльний аналіз кваліфікацій в Україні та закордоном.
5. Перелік напрямів, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах України
6. Цілі освітньої та професійної підготовки фахівця. Цілі освітньої та професійної підготовки за спеціалізацією спеціальності.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. захист навчального проекту.

IV. Навчальна дискусія.

Семінар 8.

Тема: Освітньо-кваліфікаційна характеристика як модель професійної діяльності фахівця (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Освітньо-кваліфікаційна характеристика як модель професійної діяльності фахівця.
2. Структура освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця. Створення моделі фахівця (у вигляді ОКХ) із врахуванням основних компетенцій.
3. Основні нормативні документи і рекомендації МОНУ з питання створення освітньо-кваліфікаційної характеристики.
4. Система фундаментальних та спеціальних умінь у змісті освіти фахівця.
5. Система теоретичних знань у змісті освіти підготовки фахівця.
6. Зміст виробничої функції, типові завдання діяльності та відповідні уміння фахівця.
7. Вимоги до соціально значущих властивостей і якостей випускника вищої школи у вигляді системи здатностей і вмінь розв'язувати певні проблеми й завдання в процесі виконання професійної діяльності.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. захист навчального проекту.

IV. Навчальна дискусія.

Модульний контроль

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль I.

МОДЕЛЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦЯ

Тема: Вступ. Роль моделювання в пізнавальній і практичній діяльності викладача вищої школи. Проблеми моделювання навчального процесу

1. Різноманітність підходів до визначення понять „модель“ та „моделювання“.
2. Значення моделювання як способу пізнання. Моделювання та експеримент
3. М'які“ та „жорсткі“ освітні моделі
4. Моделювання навчального процесу.

Тема: Особливості професійної діяльності фахівця (викладача вищого навчального закладу)

1. Поняття спеціалізації та її роль у професійній діяльності фахівця.
2. Особливості діяльності викладача вищого навчального закладу.

Тема: Особливості професійної діяльності фахівця (викладача вищого навчального закладу)

1. Модель майбутнього фахівця.
2. Професійні здібності. Особистісні якості фахівця. Професійно важливі якості фахівця.
3. Основні етапи формування професіоналізму.
4. Аналіз професійної діяльності фахівця.

Змістовий модуль II

МОДЕЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦЯ. ЗМІСТ ОСВІТИ ФАХІВЦЯ

Тема: Соціальна діяльність фахівця: суть, основні поняття

1. Аналіз соціальної діяльності фахівця.
2. Структурування діяльності фахівця
3. Формування системи соціально-гуманітарних умінь
4. Моделювання ситуацій у професійній діяльності. Моделювання педагогічних ситуацій

Тема: Зміст освіти фахівця

1. Цілі освітньої та професійної підготовки фахівця
2. Освітньо-кваліфікаційна характеристика фахівця.

Карту самостійної роботи, де визначено форми академічного контролю, успішність (бали) і термін виконання самостійної роботи магістрантів, подано у вигляді табл. 6.1.

Таблиця 6.1

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРАНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I. МОДЕЛЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦЯ			
Тема 1. Роль моделювання в пізнавальній і практичній діяльності викладача вищої школи (10 год.)	Семінарське заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль	5	I-II
Тема 2. Проблеми моделювання навчального процесу (10 год.)	Семінарське заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль	5	III-IV
Тема 3. Особливості професійної діяльності фахівця (викладача вищої школи) (10 год.)	Семінарське заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль	5	V-VI
Тема 4. Моделювання професійної діяльності фахівця (10 год.)	Семінарське заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль	5	VII-VIII

Змістовий модуль II. МОДЕЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦЯ. ЗМІСТ ОСВІТИ ФАХІВЦЯ			
Тема 5. Соціальна діяльність фахівця: суть, основні поняття (10 год.)	Семінарське заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль	5	IX-X
Тема 6. Зміст освіти фахівця (10 год.)	Семінарське заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль	5	XI-XII
Разом: 60 год.	Разом: 40 балів		

VII. ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності магістранта, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання ІНДЗ прилюдним захистом навчального проекту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Моделювання діяльності фахівця» – це вид науково-дослідної роботи магістранта, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Види ІНДЗ, вимоги до них та оцінювання:

- ✓ розробка, прилюдний захист моделей діяльності фахівця (**30 балів**);
- ✓ впровадження та апробація результатів розроблених моделей (**30 балів**);
- ✓ проектна робота (**30 балів**).

Таблиця 7.1

Шкала оцінювання ІНДЗ (творча / проектна робота)

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	25-30	Відмінно
Достатній	19-24	Добре
Середній	11-18	Задовільно
Низький	0-10	Незадовільно

Апробацію результатів власних розробок можна здійснювати на науково-практичних конференціях Міжнародного, Всеукраїнського, регіонального, міського рівнях з опублікуванням тез та матеріалів конференцій у збірках конференцій та збірках наукових праць, а також на методологічних семінарах, організованих кафедрою теорії та історії педагогіки.

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Моделювання професійної діяльності фахівця».

Пропоновані варіанти моделей: імітаційна модель «професійна діяльність фахівця» (зовнішня); імітаційна модель психологічної підсистеми професійної діяльності фахівця (внутрішня); модель соціальної діяльності (особистості); функціональна модель фахівця (уміння ОКХ); модель фахівця (задачі ОКХ).

VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення магістрантів із дисципліни «Моделювання діяльності фахівця» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

Контроль успішності магістрантів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2.

Таблиця 8.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
1.	Відвідування (лекції, семінари)	9 + 9
3.	Семінарські заняття	90
4.	Модульні контрольні роботи (1, 2, 3)	75
5.	Самостійна робота	40
6.	Індивідуальна навчально-дослідна робота	60
7.	ПМК (залік)	-
Підсумковий рейтинговий бал		283

Коефіцієнт перерахунку – $283 : 100 = 2,83$

У процесі оцінювання навчальних досягнень магістрантів застосовуються такі методи:

➤ **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.

➤ **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, реферат, есе.

➤ **Методи самоконтролю:** самоаналіз.

Таблиця 8.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 74	«задовільно»	ED
75 – 89	«добре»	CB
90 – 100	«відмінно»	A

Загальні критерії оцінювання успішності магістрантів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 8.3.

Таблиця 8.3

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень магістрантів

Оцінка	Критерії оцінювання
відмінно	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння успішно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і використанні набутих знань та умінь.
добре	ставиться за вияв повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
задовільно	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
незадовільно	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу магістранта на семінарських заняттях, виконання самостійної та індивідуальну роботи, модульний контроль знань.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється з використанням роздрукованих завдань. Дослідження, які виконує магістрант за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських та індивідуальних заняттях (див. п. «Захист творчих проєктів»).

Модульний контроль знань магістрантів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

У табл. 8.4 представлено розподіл балів, що присвоюються магістрантам упродовж вивчення дисципліни «Моделювання діяльності фахівця».

Таблиця 8.4

Розподіл балів, що присвоюються магістрантам

МОДУЛІ					ІНДЗ	Модульні контрольні роботи	Самостійна робота	Підсумковий модульний контроль
Змістовий модуль 1 (семінари, відвідування занять)			Змістовий модуль 2 (семінари, відвідування занять)					
T1 – T2	T3	T4	T5	T6				
24	13	24	23	24	60	75	40	-

Разом: 283 балів

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, виконання самостійної та індивідуальної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

IX. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) за джерелом інформації:

• *Словесні:* лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

• *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.

2) за логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) за ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) за ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).

XI. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

МОДЕЛЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦЯ

1. Моделювання навчального процесу закладу вищої освіти.
2. Особливості використання методу моделювання в навчальному процесі ВНЗ.
3. Моделювання як один з методів педагогічного дослідження.
4. Сучасні освітні моделі: загальна характеристика. „Жорсткі“ та „м’які“ моделі в освіті.
5. Моделювання як метод пізнання навколишньої дійсності.
6. Модель професійної діяльності: проблеми створення.
7. Структура професійної діяльності: різноманітність підходів.
8. Використання моделей викладачем вищої школи у навчальному процесі.
9. Моделювання та навчальний процес у вищій школі.
10. Моделювання педагогічних ситуацій у навчальному процесі вищої школи.
11. Професійний відбір, підбір. Професійне самовизначення людини в діяльності.
12. Індивідуально-психологічні особливості фахівця. Вимоги професії до людини.
13. Професійна етика (викладача вищої школи). Види професійної етики.
14. Основні етапи професійного становлення фахівця.
15. Професійна компетентність викладача вищої школи: професійні знання та вміння.
16. Професійне становлення викладача вищої школи: адаптація, індивідуальний стиль професійної діяльності.
17. Професійні кризи („професійне вигорання“) та деформації у професійній діяльності викладача вищої школи.
18. Формування Я-концепції фахівця (викладача вищої школи).
19. Культура викладача вищої школи.
20. Процес професійної взаємодії викладача та студентів: проблеми та перспективи.
21. Ділові, імітаційні та рольові ігри в процесі підготовки майбутнього фахівця.
22. Використання кейс-стаді у навчальному процесі закладу вищої освіти.
23. Використання портфоліо у навчальному процесі закладу вищої освіти.
24. Професійний стиль викладача вищої школи.
25. Професійні комунікативні якості викладача вищої школи.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

МОДЕЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦЯ. ЗМІСТ ОСВІТИ ФАХІВЦЯ

1. Структура особистості фахівця. Особистісний потенціал фахівця.
2. Місце професійних здібностей в структурі особистості фахівця.
3. Професійно-важливі та особистісні якості фахівця.
4. Формування особистісно-професійних якостей в процесі професійної підготовки у закладах вищої освіти.
5. Моніторинг професійного розвитку особистості: методи, процедури.
6. Створення системи особистісно-професійного самовдосконалення.
7. Соціальні позиції та ролі фахівців в процесі виконання професійної діяльності.
8. Вплив професійно-функціональної ролі на формування та розвиток особистості фахівця.

9. Спілкування як необхідна умова для професійної взаємодії. Функції спілкування.
10. Особливості педагогічного спілкування.
11. Особливості рольової поведінки фахівців.
12. Рівні спілкування у професійній взаємодії, їх характеристика.
13. Основні способи спільної діяльності у процесі професійної взаємодії.
14. Ділова та міжособистісна взаємодія у професійній діяльності.
15. Трудовий колектив як соціальне середовище. Стадії розвитку трудового колективу.
16. Вплив психологічного клімату на ефективність виконання професійної діяльності.
17. Професійна мотивація.
18. Зміст і структура психологічного клімату в освітніх організаціях.
19. Стратегії побудови ефективної професійної кар'єри.
20. Види психологічного клімату в організаціях та трудових колективах.
21. Саморегуляція психічного стану фахівця як запорука ефективної професійної діяльності.
22. Моделювання виховного аспекту діяльності фахівця.
23. Зміст освіти фахівця.
24. Освітньо-кваліфікаційна характеристика фахівця. Нормативні документи.
25. Система теоретичних знань у змісті освіти підготовки фахівця.
26. Система фундаментальних та спеціальних умінь у змісті освіти фахівця.
27. Формування змісту виробничої функції, типові завдання діяльності та відповідні уміння фахівця.

ХІІІ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. *Архангельский С. И.* Учебный процесс в высшей школе, его закономерные основы и методы: Учеб.-метод. пособие. – М.: Высшая школа, 1980. – 368 с.
2. *Белухин Д. А.* Становление профессионала и рождение профессионализма. Учебное пособие. – М.: Московский психолого-социальный институт, 20006
3. *Бойко В. В., Ковалев А. Г., Панферов В. Н.* Социально-психологический климат коллектива и личность. – М.: Мысль, 1983.
4. *Борисова Е. М.* О роли профессиональной деятельности и формировании личности // Психология формирования и развития личности /Отв.ред. Л. И. Анцыферова. – М.: Наука, 1981. – С. 159-177.
5. *Брухин С. Н.* Моделирование и его использование в теории педагогики. – Тула: ТГПУ, 1996. – 42 с.
6. *Веников В. А.* Принципы моделирования и высшее образование // Вестник высшей школы. – 1962. – № 11.
7. *Вербицкий А. А.* Активное обучение в высшей школе: контекстный подход: Метод. Пособие. – М.: Высш. шк., 1991. – 207 с.
8. *Винославська О.В., Малигіна М.П.* Людські стосунки: Навчальний посібник. – К.: "КВІЦ, 2001. – 83 с.
9. Галузевий стандарт вищої освіти України. Засоби діагностики якості вищої освіти магістра за спеціальністю специфічних категорій 8.000005 "Педагогіка вищої школи".
10. Галузевий стандарт вищої освіти України. Освітньо-професійна програма підготовки магістра за спеціальністю специфічних категорій 8.000005 "Педагогіка вищої школи".
11. *Головаха Е.В., Панина Н. В.* Психология человеческого взаимопонимания. – К.: Политиздат, 1989. – 189 с.
12. *Гришина Н. В.* Я и другие: Общение в трудовом коллективе. – Л.: Лениздат, 1990.
13. *Гура О. І.* Педагогіка вищої школи: вступ до спеціальності: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 224 с.
14. *Дахин А. Н.* Педагогическое моделирование как средство модернизации образования в открытом информационном сообществе //Стандарты и мониторинг в образовании. – 2004. – № 4. – С. 46-60.
15. *Дахин А. Н.* Педагогическое моделирование: сущность, эффективность и ... неопределенность // Педагогика. – 2003. – № 4. – С. 21-26.
16. *Де'Калуве Л., Маркс Э., Петри М.* Развитие школы: модели и изменения. – Калуга, 1993. – 242 с.
17. Державний класифікатор України: Класифікатор професій.
18. Державний класифікатор України: Класифікація видів економічної діяльності.
19. *Деркач А. А.* Акмеологические основы развития профессионала. – М.: Изд-во Московского психолого-социального института; Воронеж: НПО «МОДЭК», 2004. – 752 с.
20. До вивчення стандартів вищої освіти //Освіта. – 2003. – № 4-5 (22-29 січня).
21. Закон України "Про вищу освіту" від 17.01 2002 р. №2984-III;
22. *Зеер Э. Ф.* Профессионально-образовательное пространство личности. – Екатеринбург, 2003. – 126 с.
23. *Иващенко И.* Сущность процесса формирования профессиональной Я-концепции в условиях современного университета //Прикладная психология и психоанализ. – 2006. – № 2. – С. 17-24.

24. *Ильин Е. П.* Мотивация и мотивы. – СПб.: Питер, 2000.
25. *Ительсон Л. Б.* Математическое моделирование в психологии и педагогике // Вопросы философии. – 1965. – № 3. – С. 58-68.
26. *Карамушка Л.М.* Психологія освітнього менеджменту: Навчальний посібник для менеджерів освіти // Директор школи. Газета для керівників шкіл. – 2001. – №25-27.
27. *Кеспигов В. Н., Менщиков В. М., Ерахтина Т. А.* Метод научного моделирования как основа анализа структуры содержания учебного материала. – URL=http://bspu.secna.ru/Journal/pedagog/pedagog_8/at9.html.
28. *Ковалев В. И.* Мотивы поведения и деятельности. – М.: Наука, 1988.
29. *Коваль А. П.* Ділове спілкування: Навч. Посібник. – К.: Либідь, 1992. – 280 с.
30. *Колесникова И. А., Горчакова-Сибирская М. П.* Педагогическое проектирование: Учеб. пособие для студентов вузов. – М.: Академия, 2005. – 284 с.
31. *Кочергин А. В.* Моделирование мышления. – М.: Политиздат, 1969. – 222 с.
32. *Кыверялг А. А.* Методы исследований в профессиональной педагогике. – Таллин: Валгус, 1980. – 334 с.
33. *Лантева Н. В.* Психолого-педагогическое проектирование в образовании: Учеб. пособие. – Киров: Вят. гос. гуманит. ун-т, 2003. – 66 с.
34. *Лебедева И. П.* Моделирование как метод исследования социально-педагогических систем // Моделирование социально-педагогических систем: Материалы региональной научно-практической конференции (16-17 сентября 2004 г.) / Гл. ред. *А. К. Колесников*; Отв.ред. *И. П. Лебедева*. – Пермь: Перм.гос.пед.ун-т, 2004. – С. 29-36.
35. *Леонтьев А. Н.* Деятельность. Сознание. Личность. – М.: Политиздат, 1975. – 304 с.
36. *Ложкин Г. В.* Психологический климат трудового коллектива.– К.: Знание, 1988. – 47 с.
37. *Мальшев К. Б.* Моделирование в психолого-педагогической деятельности. – М.: Русь; Вологда: ВоПИ, 1997. – 224 с.
38. *Маркова С. М.* Моделирование педагогических систем. – Н. Новгород: ВГИПА, 2003. – 142 с.
39. *Матушанский Г., Фролов А.* Модели подготовки и профессиональной деятельности специалистов // Высшее образование в России. – 2003. – № 4. – С. 92-95.
40. *Мельничук О. Яковлева А.* Модель специалиста// Высшее образование в России. – 2000. – № 5. – С. 19-25.
41. *Миндоров Н. И.* Моделирование в обучении // Моделирование социально-педагогических систем: Материалы региональной научно-практической конференции (16-17 сентября 2004 г.) / Гл. ред. *А. К. Колесников*; Отв.ред. *И. П. Лебедева*. – Пермь: Перм.гос.пед.ун-т, 2004. – С. 118-119.
42. *Михеев В. И.* Моделирование и методы теории измерений в педагогике. – Изд. 3-е, стереотип. – М.: КомКнига, 2006. – 200 с.
43. Міжнародна Стандартна Класифікація Занять (ISCO - 88: International Standart Classification of Occupations/ILO, Geneva).
44. Моделирование педагогических ситуаций: Проблемы повышения качества и эффективности общепедагогической подготовки учителя / Под ред. Ю. Н. Кулюткина, Г. С. Сухобской. – М.: педагогика, 1981. – 120 с.
45. Моделирование деятельности специалиста на основе комплексного исследования. – Л., 1984.

46. *Николаєнко С. М.* Освіта і наука: Законодавчі та методологічні основи: Навч. посіб. – К.: ІВЦ “Видавництво “Політехніка”, 2004.
47. Нормативно-правове забезпечення освіти. У 4 ч. – Х.: Видав. гр. “Основа”, 2004. – Ч. 1.
48. Нормативно-правове забезпечення освіти. У 4 ч. – Х.: Видав. гр. “Основа”, 2004. – Ч. 2.
49. *Овчаренко А. Н.* Развитие системы профессионально-педагогической деятельности преподавателей высшей школы // Журнал прикладной психологии. – 2005. – № 2-3. – С. 30-38.
50. *Орел В. Е.* Феномен „выгорания“ в зарубежной психологии: эмпирические исследования и перспективы // Психологический журнал, 2001. – Т. 22. – № 1. – С. 90-101.
51. *Остапенко А. А.* Моделирование многомерной педагогической реальности: теория и технологии. – М.: Народное образование, 2005. – 384 с.
52. *Парыгин Б. Д.* Социально-психологический климат коллектива: Пути и методы изучения. – Л.: Наука, 1981. – 192 с.
53. Перелік напрямів, спеціальностей, із яких завершена розробка проектів державних стандартів // Освіта України. – 2001. – № 31 (1 серпня).
54. *Петрунева Р., Дулина Н., Токарев В.* О главной цели образования // Высшее образование в России. – 1998. – № 3. – С. 40-46.
55. *Пирогова О. В.* Моделирование в образовании // Инновации в образовании. – М., 2004. – № 5. – С. 36-40.
56. *Пищулин В. Г.* Модель выпускника университета // Педагогика. – 2002. – № 9. – С. 22-27.
57. Постанова Кабінету Міністрів України від 27.09. 2000 р. №1465 "Про затвердження Порядку проведення обов'язкових попередніх та періодичних психіатричних оглядів і переліку медичних психіатричних протипоказань щодо виконання окремих видів діяльності (робіт, професій, служби), що можуть становити безпосередню небезпеку для особи, яка провадить цю діяльність, або оточуючих".
58. Про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту) // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – 2001. – № 13. – С. 26-32.
59. *Самоукина Н. В.* Психология и педагогика профессиональной деятельности. – М.: ЭКМОС, 1999. – 352 с.
60. *Семиченко В. А.* Моделювання структури педагогічної діяльності. – Ялта, 2000. – 75 с.
61. *Семиченко В. А.* Проблемы мотивации поведения и деятельности человека. Модульный курс психологии. Модуль «направленность». – К.: Миллениум, 2004. – 521 с.
62. Синдром "професійного вигорання" та професійна кар'єра працівників освітніх організацій: гендерні аспекти: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. та слухачів ін-тів післядиплом. освіти / За наук. ред. С. Д. Максименка, Л. М. Карамушки, Т. В. Зайчикової – К.: Міленіум, 2004. - 264 с.
63. *Слепкань З. І.* Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі: Навч. посіб. – К.: Вища шк., 2005. – 239 с.
64. *Слиньков В. Н.* Организация и методика проведения профессиональной подготовки на предприятии: Учебное пособие. – К.: КНТ, 2004.
65. *Тестов В. А.* «Жесткие» и «мягкие» модели обучения // Педагогика. – 2004. – № 8. – С. 35-39.

66. Уайменн Дж. М., Жайлс Г. Коммуникация в межличностных и социальных отношениях // Перспективы социальной психологии: Пер. с англ. – М.: Изд-во Эксмо-Пресс, 2001.
67. Фридман Я. М. Наглядность и моделирование в обучении. – М.: Знание, 1984. – 78 с.
68. Цуканова Е. В. Психологические трудности межличностного общения. – К.: Вища шк., 1985. – 159 с.
69. Шадриков В. Д. Проблема системогенеза профессиональной деятельности. – М., 1982.
70. Швальбе Б., Швальбе Х. Личность, карьера, успех: Пер. с нем. – М.: А/О Изд. группа „Прогресс“, „Прогресс-Интер“, 1993.
71. Шевцов А. Моделиємо педагогічний процес. Системно-синергетичний підхід // Освіта. – 2003. – 2-9 квітня.
72. Штофф В. А. Моделирование и философия. – М., 1966.
73. Щотка О. П. Вікова психологія дорослої людини: Навчальний посібник. – Ніжин, 2001. – 190 с.
74. Ягунов В. Моделивання навчального процесу як педагогічна проблема // Неперервна професійна освіта: теорія і практика. – 2003. – № 1. – С. 28-37.
75. Якунин В. А. Педагогическая психология: Учеб. пособие /Европ. ин-т экспертов. – СПб.: Изд-во Михайлова В. А. : Изд-во «Полиус», 1998. – 639 с.

Додаткова

1. Безносков С. П. Профессиональная деформация и воспитание личности // Экспериментальная и прикладная психология. – 1989. – № 13. – С. 69-74.
2. Ванек Д., Ман Ф. Профессиональная подготовка учителей и проблемы формирования мотивации достижения и контроля действий // Вопросы психологии. – 1989. – № 3.
3. Весна М. А., Легенчук Д. В. Моделирование индивидуально-ориентированного образовательного процесса по педагогике в университете // Наука и образование Зауралья: Науч.-публицист. и информ. журн. – 2000. – № 3. – URL=<http://nioz.narod.ru/archives/3-2000/vesna-legendchuk.htm>.
4. Грабарь М. И., Краснянская К. А. Применение математической статистики в педагогических исследованиях: Непараметрические методы. – М.: Педагогика, 1977. – 136 с.
5. Євтух М.Б., Сердюк О. П. Соціальна педагогіка: Підручник. – К.: МАУП, 2003.
6. Зиновкина М. Креативная технология образования // Высшее образование в России. – 1999. – № 3. – С. 101-104.
7. Ительсон Л. Б. Математические и кибернетические методы в педагогике. М.: Просвещение, 1964. – 268 с.
8. Ительсон Л. Б. Применение в педагогических исследованиях математических методов // Общие основы педагогики. – М.: Просвещение, 1967. – С. 325-328.
9. Колпаков В. М., Дмитренко Г. А. Управління розвитком персоналу: Навчально-методичний комплекс. – К.: Міленіум, 2004.
10. Кристофер Э., Смит Л. Тренинг лидерства. – СПб.: Питер, 2001. – 320 с.
11. Математическое моделирование социальных процессов // Под общ. ред. проф. В. И. Добренёва и акад. РАН А. А. Самарского. – М., 1999. – Электронная библиотека социологического факультета МГУ. – URL=<http://lib.socio.msu.ru/l/library?a=p&p=home&l=ru&w=windows-1251>

12. Математическое моделирование социальных процессов. – Выпуск №6. – М.: Макс-Пресс, 2004. – 95 с. // Электронная библиотека социологического факультета МГУ. – URL=<http://lib.socio.msu.ru/l/library?a=p&p=home&l=ru&w=windows-1251>
13. *Можаров М. С.* Когнитивное моделирование как метод исследования педагогических систем / М.С. Можаров, Г.Н. Бойченко // Современная организация учебного процесса в высшей школе: Интернет-конференция. – Владивосток: Дальневост. гос. ун-т, 2002. – URL=<http://conf-vlad.narod.ru/19.html>.
14. *Можаров М. С.* Педагогическое моделирование в рамках когнитивного подхода как метод структурного исследования педагогической деятельности // Педагог: наука, технология, практика. – Барнаул: Барнаул. гос. пед. ун-т, 1999. – № 7. – URL=http://bspu.ab.ru/Journal/pedagog/pedagog_7/all.html.
15. *Нестеренко А. А.* Дидактические модели реализации проблемно-ориентированного обучения: Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01. – М.: Федеральное ГОУ АПК и ППРО, 2006. – 14 с. – URL=<http://www.apkpro.ru/content/view/330/93/>
16. *Новик И. Б.* О моделировании сложных систем. – М., 1965.
17. *Парыгин А. А.* Проблема удовлетворенности профессией // Научно-техническая революция и социальная психология. – М.: Наука, 1981. – С. 39-41.
18. *Поваренков Ю. П.* Психологический анализ процесса профессионализации. Понятие цель „профессиональной деятельности“ Способности и деятельность: Межвуз. сб. науч. трудов. – Ярославль: Изд-во ЯГПИ, 1989. – С. 56-66.
19. *Соснин В. А., Лунев П. А.* Учимся общению: взаимопонимание, взаимодействие, переговоры, тренинг. – М.: Ин-т психологии РАН, 1993. – 156 с.
20. Социальная психология личности в вопросах и ответах: Учебное пособие / Под ред. В. А. Лабунской. – М.: Гардарики, 1999.
21. Социально-психологический климат коллектива: теории и методы изучения / Отв. ред. Е. В. Шорохова, О. И. Зотов. – М.: Наука, 1980. – 176 с.
22. *Терский Н. Л.* Моделирование учебного процесса на уроке // Педагогика развития: возрастная динамика и ступени образования. – Красноярск, 1997. – URL=http://www.ippd.univers.krasu.ru/bibl/pedagog_razvitie/p4_m001.doc
23. *Уемов А. И.* Логические основы метода моделирования. – М.: Мысль. 1971. – 311 с.
24. *Фейзулаев А. А.* Принятие мотива личностью // Психол. журнал. – 1985. – № 4. – С. 87-96.
25. *Хмельницкая А. П.* Морально-психологический климат в трудовом коллективе. – М.: Моск. рабочий, 1986. – 94 с.
26. *Шмидт Р.* Искусство общения: Пер. с нем. – М.: Интерэксперт, 1992. – 79 с.
27. *Щипанов В.* Математическое моделирование как условие проектирования качественных систем образования // RELGA: Научно-культурологический сетевой журнал. – 2006. – № 7 [129]. – 01.04.2006. – www.relga.ru.
28. *Якубовські М. А.* Теоретико-методологічні основи математичного моделювання професійної діяльності вчителя Автореферат надоктора пед.наук 13.00.04 Київ: Інститут педагогіки і психології професійної освіти АПН України, 2004. – 40 с.

Робоча програма навчальної дисципліни

"МОДЕЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦЯ"

Укладач: *Терентьєва Наталія Олександрівна*, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка

Т 35 Моделювання діяльності фахівця. Програма навчальної дисципліни / Укладач Н.О. Терентьєва. – К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2011. – 29 с.